

Sygn. akt VU 514/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 lutego 2015 r. sygn. (...) SP (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 514/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy W. B. przyznania prawa do emerytury górniczej wskazując, że nie spełnił on warunków do jej uzyskania. Organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca udowodnił 2 lata 10 miesięcy i 8 dni pracy górniczej łącznie z okresami pracy równorzędnej z pracą górniczą, w tym 2 lata 10 miesięcy i 8 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Wnioskodawcy nie zaliczono do pracy górniczej okresów:

- od 1 grudnia 1991 roku do 31 sierpnia 1992 roku na stanowisku robotnika do prac ciężkich, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty;

- od 1 września 1992 roku do 16 listopada 2006 roku na stanowisku kierowcy ciągnika, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku;

- od 17 listopada 2006 roku na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce pomimo, że stanowisko to figuruje w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia, bowiem jak wynika z wyjaśnień zakładu pracy wnioskodawca wykonywał te same prace co w poprzednim okresie, gdy był zatrudniony jako kierowca ciągnika.

Ponadto do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym nie został zaliczony wnioskodawcy okres od 24 stycznia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku na stanowisku wulkanizator taśm przenośnikowych, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 3 do przywołanego powyżej rozporządzenia.

Powyższą decyzję zaskarżył w dniu 2 marca 2015 roku W. B., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca wniósł o zaliczenie do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresu od 24 stycznia 1989 roku do 31 sierpnia 1992 roku, ponieważ w tym okresie wykonywał prace przodkową na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienioną w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Ponadto wniósł o zaliczenie do pracy górniczej okresu od 1 września 1992 roku do nadal, ponieważ praca wnioskodawcy w tym okresie to praca operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, które to stanowisko figuruje w załączniku nr 2 pod poz. 22 do ww. rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił co następuje:

W. B., urodzony w dniu (...), wystąpił w dniu 15 grudnia 2014 roku z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-7 w aktach ZUS)

Od dnia 24 stycznia 1989 roku do chwili obecnej W. B. jest zatrudniony w (...) w R., obecnie (...) S.A. Oddział Kopalnia (...) z siedzibą w R..

(okoliczność niesporna)

Na podstawie umowy o pracę z dnia 24 stycznia 1989 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku wulkanizatora taśm przenośnikowych na okres próbny do dnia 6 lutego 1989 roku, a następnie od dnia 7 lutego 1989 roku na takim samym stanowisku na czas nie określony. Do dnia 31 sierpnia 1992 roku pracował w oddziale (...), z tym, że od dnia 1 grudnia 1991 roku przypisano mu stanowisko robotnika do prac ciężkich.

(dowód: umowy o pracę k. 1, 6, angaż z dnia: 3 marca 1989 roku, 30 września 1991 roku, 3 stycznia 1991 roku, 1 września 1992 roku k. 8, 9, 10, 15 - w części B akt osobowych wnioskodawcy)

Od dnia 1 września 1992 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika w oddziale (...). Od dnia 17 listopada 2006 roku nastąpiła zmiana nazwy stanowiska pracy wnioskodawcy z kierowcy ciągnika na operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce w związku z zarządzeniem Nr (...) Prezesa Zarządu – Dyrektora Generalnego (...) B. z dnia 11 grudnia 2006 roku.

(dowód: podanie k. 12, angaż z dnia 1 września 1992 roku k. 15, wniosek o zmianę nazwy stanowiska pracy k. 37, angaż z dnia 29 grudnia 2006 roku k. 40 - w części B akt osobowych wnioskodawcy)

Od dnia 1 stycznia 2015 roku wnioskodawca został mechanikiem maszyn i urządzeń górniczych w przodku w oddziale mechanicznym remontów głównych m-4. Pracodawca uznał, że wnioskodawca od tego dnia rozpoczyna wykonywanie pracy górniczej określonej „w załączniku nr III do rozporządzenia poz. 7”.

(dowód: angaż z dnia 30 grudnia 2014 roku k. 79, zgłoszenie rozpoczęcia wykonywania prac górniczej k. 82 - w części B akt osobowych wnioskodawcy)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 2 października 2009 roku uznała, że W. B. od 24 stycznia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku jako wulkanizator taśm przenośnikowych oraz od 1 grudnia 1991 roku do 31 sierpnia 1992 roku jako robotnik do prac ciężkich w oddziale (...) wykonywał prace górnika

kopalni odkrywkowej określone dziale III poz. 1 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Komisja ta przesłuchała dwóch świadków, którzy stwierdzili, że w ww. okresach wnioskodawca „bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górnicze górnika kopalni odkrywkowej”. Żadnych innych zeznań, w tym co do rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę, nie złożyli.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej k. 3 - w części C akt osobowych wnioskodawcy)

Podczas kolejnego posiedzenia w dniu 6 października 2009 roku Komisja Weryfikacyjna stwierdziła natomiast, na podstawie angaży wnioskodawcy, że od 1 września 1992 roku wnioskodawca pracuje jako operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, które to stanowisko wymienione zostało pod pozycją 22 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty. Komisja nie słuchała świadków, ani wnioskodawcy co do rodzaju wykonywanych przez niego prac.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej k. 10 - w części C akt osobowych wnioskodawcy)

W dniu 25 listopada 2014 roku pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym stwierdził, że w okresie od dnia 24 stycznia 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1992 roku pracował on na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej (rozporządzenie MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku, zał. 3 Dz. III poz. 1) i od dnia 1 stycznia 1992 roku do nadal pracuje na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce (rozporządzenie MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku, zał. 2 poz. 22)

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej k. 6 - w części C akt osobowych wnioskodawcy)

W charakterystyce stanowiskowej pracy z dnia 15 stycznia 2015 roku pracodawca wskazał, że wnioskodawca w okresie od dnia 24 stycznia 1989 roku do 31 sierpnia 1992 roku był zatrudniony jako wulkanizator taśm przenośnikowych oraz robotnik prac ciężkich (obecnie nazwa tych stanowisk brzmi górnik kopalni odkrywkowej) w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do zadań wnioskodawcy należało:

- montaż i demontaż taśm na maszynach podstawowych, tj. koparkach i zwałowarkach,
- przygotowywanie miejsc na maszynach podstawowych do zabudowy pras wulkanizacyjnych,
- wykonywanie połączeń taśm w wyniku technologicznych skrótów i wydłużeń przenośników znajdujących się w przodku,
- uwalnianie z taśmy i oplatanie taśmą stacji napędowych, stacji zwrotnych, wózków zrzutowych, mostów,
- wymiany zużytych taśm na przenośnikach przodka,
- demontaż taśmy z demontowanych przenośników oraz montaż taśmy na przenośnikach nowopowstałych,
- naprawy uszkodzeń na taśmach przenośnikowych układu (...),
- zwijanie taśm po przeprowadzonych demontażach i wymiany taśm na ciągach układu (...).

(dowód: charakterystyka stanowiskowa pracy z dnia 15 stycznia 2015 roku k. 10 - w części C akt osobowych wnioskodawcy)

Natomiast w informacji z dnia 20 stycznia 2015 roku pracodawca stwierdził, że wnioskodawca od dnia 1 września 1992 roku do 31 grudnia 2014 roku był zatrudniony w Oddziale (...) na stanowisku: początkowo kierowcy ciągnika

i następnie od 17 listopada 2006 roku - operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce. W charakterystyce wskazano, że w powyższym okresie wnioskodawca wykonywał prace sprzętowe na rzecz oddziałów górniczych kopalni, a jego praca związana była wyłącznie z obsługą wkopu i zwałowiska. Wnioskodawca obsługiwał ciągnik terenowy marki U. (...) i jego praca co do zakresu jest równorzędna pracy na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, która jest zaliczana do pracy górniczej. Ciągniki, które obsługiwał wnioskodawca, pracując w oddziale (...), są wyposażone standardowo, ale ich konstrukcja techniczna pozwala na szerokie spektrum ich zastosowania, ponieważ:

- ciągnikami tymi można ciągnąć przyczepy uniwersalne, samowyładowcze, elektrownie polowe, przyczepy układające kable energetyczne, kompresory, przyczepy do przewozu brygad roboczych itp.,

- ciągniki te mogą mieć podwieszane na tzw. trzypunktowym układzie zawieszenia narzędzia specjalistyczny osprzęt – np. agregaty smarownicze, ładowacze oraz mogą one stanowić napęd mechaniczny za pośrednictwem wału odbioru mocy dla różnych urządzeń specjalistycznych np. pomp różnego przeznaczenia, rozsiewaczy itp.,

- ciągnikami tymi można wykonywać prace tzw. metodą zrywkową, tj. przeciągać na odpowiednio wykonanych ciągnach rury, kolumny filtracyjne odwodnienia, człony przenośników taśmowych, odcinki taśmy przenośnikowej, pontony stanowiące podstawy stacji przenośnikowych, stacje elektryczne na płozach itp.

(dowód: informacja z dnia 20 stycznia 2015 roku k. 10 - w części C akt osobowych wnioskodawcy)

Od dnia 24 stycznia 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1992 roku, jako wulkanizator taśm przenośnikowych oraz następnie robotnik do prac ciężkich, wnioskodawca pracował w oddziale (...). Był to oddział wulkanizacji taśm przenośnikowych. Wnioskodawca zajmował się zarówno remontami starych przenośników taśmowych, w których wymieniana była taśma zużyta, jak i brygada wnioskodawca wymieniała zepsute taśmy w przenośnikach nowych. Przenośnik liczył kilka kilometrów, wnioskodawca pracował w różnej odległości od koparek i zwałowarek. Z przenośnika taśmowego brygada usuwała zużyta taśmę za pomocą spycharki. Następnie montowała nową taśmę w miejsce zdemontowanej także za pomocą spycharki oraz żurawia bocznego. Były to taśmy gumowe z linkami w środku. Po rozwinięciu taśmy o długości około 200-300 metrów, brygada łączyła końcówki taśm na gorąco prasą wulkanizacyjną. Złącze miało około 2 metrów. Końcówki taśm pracownicy podawali na prasę, nacinali linki i łączyli. Jedno łączenie wykonywali około 3-4 zmian. Ponadto zdarzało się, że pracownicy, w tym wnioskodawca, wymieniali taśmy na koparkach i zwałowarkach. Taśmę te wymieniali przy pomocy dźwigu o odpowiednim wysięgniku.

(dowód: zeznania świadka A. K. od min. 29:21 do min. 32:44 k. 24 odwrót, 26; częściowo zeznania świadka J. B. od min. 4:24 do min. 12:58 k. 23 odwrót, 24, 26, zeznania wnioskodawcy od min. 3:19 do min. 9:59 k. 127 odwrót, 119)

Od dnia 1 września 1992 roku wnioskodawca został zatrudniony w oddziale (...), jest to oddział transportowy eksploatacji ciągników. Przez około 11-12 lat wnioskodawca był kierowany do pracy w oddziale (...). Wnioskodawca ciągnikiem przywoził z bazy sprzęt dla wulkanizatorów na przyczepie albo ciągnął wóz wulkanizacyjny. Na przyczepie woził agregaty prądotwórcze, liny, sprzęt potrzebny do cięcia taśm, urządzenia elektryczne potrzebne do grzania, wulkanizacji. Z zaplecza jechał na miejsce pracy brygady około godziny, zależało to od tego, jak daleko od bazy znajdowało się stanowisko pracy. Sprzęt na przyczepę ładowała brygada wulkanizacyjna, po przyjechaniu na miejsce wnioskodawca i pracownicy wyładowywali sprzęt. Wnioskodawca ciągnikiem dociągnął taśmę, podawał ją na stanowisko, ustawiał przenośniki, podjeżdżał wozem wulkanizacyjnym, ciągnął agregat prądotwórczy, transformatory prądotwórcze, po podczepieniu ich do zaczepu ciągnika. W sytuacji gdy nie wykonywał prac ciągnikiem, przyłączał się do prac z brygadą wulkanizacyjną.

(dowód: zeznania świadka J. B. od min. 4:24 do min. 12:58 k. 23 odwrót, 24, 26, zeznania świadka W. D. od min. 14:16 do min. 27:52 k. 24, 24 odwrót, 26; zeznania świadka P. K. od min. 2:23 do min. 15:56;

zeznania wnioskodawcy od min. 12:39 do min. 17:39 k. 117 odwrót, 118, 119)

Następnie wnioskodawca przez około 3 lata kierowany był do oddziałów (...) oraz (...). Zawoził sprzęt do prac ziemnych w postaci łopat, zaciągał spawarkę, agregaty, a następnie z brygadą w tych oddziałach wykonywał prace ziemne, to jest dźwig podnosił człon przenośnika, a wnioskodawca poziomował przenośnik, to jest podsypywał ziemię łopata, żeby stał w poziomie.

(dowód: zeznania wnioskodawcy od min. 4:27 do min. 6:40 k. 139 odwrót, 141)

Następnie wnioskodawca przez około 8-9 lat kierowany był do prac do oddziału (...) (...). Brygada, do której kierowany był wnioskodawca, wykonywała prace remontowe do maszyn podstawowych. Był to plac z podsypki kamiennej, na której układane były płyty betonowe, przesypywane ziemią. Ponadto brygada wykonywała drogi technologiczne, którymi jeżdżą samochody ciężarowe, dźwigi. Są to drogi biegnące od drogi głównej do maszyny podstawowej. Wnioskodawca przywoził z zaplecza płyty betonowe, hakówki, łopaty, zdarzało się, że wyjeżdżał po potrzebne brygadzie urządzenia także w czasie zmiany. Ciągnikiem wnioskodawca ciągał liny, sprężarki, a w sytuacji, gdy nie wykonywał prac ciągnikowych pomagał brygadzie, łopata równał piasek pod płyty, zapinał płyty hakówką. Sporadycznie, w sytuacji nieobecności innego pracownika, wnioskodawca kierowany był do oddziałów (...) i (...).

(dowód: zeznania świadka H. Ś. od min. 43:44 do min. 51:02 k. 25, 26, zeznania wnioskodawcy od min. 20:35 do min. k. 118, 118 odwrót, 119)

Od 1 stycznia 2015 roku wnioskodawca jako mechanik maszyn górniczych, naprawia koparki wielonaczyniowe i zwalówki, które są wyłączone z eksploatacji, wykonuje remonty główne, nie zajmuje się bieżącym usuwaniem awarii. Postój takiej maszyny trwa około pół roku.

(dowód: zeznania wnioskodawcy min. 11:26 k. 139 odwrót, 141)

W okresie od 1 marca 1989 roku do 29 lutego 2016 roku wnioskodawca otrzymywał dodatek za czas przepracowany na terenie zwalowiska i wyrobiska. Dodatek ten wypłacany był na podstawie przepisów płacowych pracodawcy.

(dowód: informacja k. 34-35, wykaz dniówek k. 36-37)

Pracodawca nie posiada informacji, do jakich oddziałów w poszczególnych okresach zatrudnienia w oddziale (...) kierowany był wnioskodawca, ponieważ nie prowadził takiej ewidencji.

(dowód: informacja k. 131)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), zwanej dalej ustawą. Zgodnie z art. 50 a ust. 1 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. ukończył 55 lat życia;
2. ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
3. nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat (art. 50 a ust. 2).

Przepis z art. 50b ustawy stanowi, że przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei w myśl art. 50 c ust. 1 pkt 4 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wreszcie stosownie do art. 50d ust. 1 ustawy przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego: w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych (pkt 1) oraz w drużynach ratowniczych (pkt 2).

Rozporządzeniem, o którym mowa wyżej, jest rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r., nr 2, poz. 8), zwane dalej rozporządzeniem. Zachowało ono moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale – co istotne - tylko w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy. Oznacza to, że należy badać, czy ubezpieczony, pracując na stanowisku wymienionym w rozporządzeniu, wykonuje ten rodzaj pracy, który został przez ustawodawcę uznany za pracę górniczą w myśl obowiązującej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. I odwrotnie, nawet jeśli nazwa stanowiska przypisana pracownikowi nie figuruje w ww. rozporządzeniu, to nie ma to znaczenia, jeśli wykonuje on prace górnicze wymienione w ustawie.

W niniejszej sprawie organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie wykazał wymaganego okresu pracy górniczej, albowiem udokumentował okres pracy górniczej i równorzędnej w ilości w wymiarze 2 lat 10 miesięcy i 8 dni pracy górniczej łącznie z okresami pracy równorzędnej z pracą górniczą, w tym 2 lata 10 miesięcy i 8 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Wnioskodawcy nie zaliczono do pracy górniczej okresów: od 1 grudnia 1991 roku do 31 sierpnia 1992 roku na stanowisku robotnika do prac ciężkich, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, od 1 września 1992 roku do 16 listopada 2006 roku na stanowisku kierowcy ciągnika, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku oraz od 17 listopada 2006 roku na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, bowiem jak wynika z wyjaśnień zakładu pracy wnioskodawca wykonywał te same prace co w poprzednim okresie, gdy był zatrudniony jako kierowca ciągnika. Ponadto do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym nie został zaliczony wnioskodawcy okres od 24 stycznia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku na stanowisku wulkanizatora taśm przenośnikowych, ponieważ stanowisko to nie figuruje w załączniku nr 3 przywołanego powyżej rozporządzenia.

Wnioskodawca twierdził zaś, że w spornym okresie od 24 stycznia 1989 roku do 31 sierpnia 1992 roku wykonywał prace przodkową na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienioną w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku oraz, że od 1 września 1992 roku do nadal wykonuje

pracę górniczą jako operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, które to stanowisko figuruje w załączniku nr 2 pod poz. 22 do ww. rozporządzenia.

Wnioskodawca rzeczywiście dysponował świadectwem z dnia 25 listopada 2014 roku, w którym pracodawca wskazał, że w okresie od dnia 24 stycznia 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1992 roku pracował on na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej (rozporządzenie MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku, zał. 3 Dz. III poz. 1) i od dnia 1 stycznia 1992 roku do nadal pracuje na stanowisku operatora sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce (rozporządzenie MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku, zał. 2 poz. 22). Świadectwo to wystawione zostało na podstawie ustaleń dokonanych przez Komisję Weryfikacyjną, która – jak wynika z jej protokołów – nie prowadziła w istocie żadnego postępowania co do rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach. Co do okresu pracy od 24 stycznia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku Komisja wprawdzie przesłuchała dwóch świadków, ale ich zeznania były jednozdaniowe, stwierdzili oni, że wnioskodawca „bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górnicze górnika kopalni odkrywkowej”. Żadnych innych zeznań, przede wszystkim co do rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę, nie złożyli. Natomiast podczas kolejnego posiedzenia w dniu 6 października 2009 roku Komisja Weryfikacyjna w ogóle nie słuchała świadków, stwierdziła na podstawie angażu, że wnioskodawca 1 września 1992 roku pracuje jako operator sprzętu pomocniczego i technologicznego na odkrywce, które to stanowisko wymienione zostało pod pozycją 22 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Tym samym ustalenia Komisji i prowadzona przez nią „weryfikacja” nie znajduje oparcia w jakimkolwiek, poddającym się ocenie przez Sąd, materiale.

O uznaniu konkretnej pracy za pracę górniczą w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych, w tym także w wymiarze półtorakrotnym, decyduje bowiem charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika, a nie nazwy stanowiska pracy. Nie ma także decydującego znaczenia przypisanie pracownikowi stanowiska pracy, które nazwą odpowiada stanowisku wymienionemu w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku, skoro można je stosować tylko posiłkowo, a w pierwszej kolejności należy badać, czy rodzaj prac wymieniony został przez ustawodawcę w przepisach ustawy, określających, jakie prace są górniczymi. Tym samym nie ma decydującego znaczenia dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej. Nie ma także znaczenia wyłącznie okoliczność wykonywania pracy na terenie odkrywki, w tym potwierdzona wypłatą dodatku za pracę na odkrywce na podstawie przepisów płacowych. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów decyduje charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 1998 roku, II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999/6/213, z dnia 22 marca 2001 roku, II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002/22/553, z dnia 12 maja 2010 roku, I UK 30/10, LEX nr 590314).

Mając na uwadze powyższe rozważania stwierdzić należy, że legitymowanie się przez skarżącego świadectwem wykonywania pracy górniczej nie oznacza jeszcze, że rzeczywiście wykonywał on prace górnicze, w tym w wymiarze półtorakrotnym. Świadectwo to nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c. i nie korzysta z domniemania prawdziwości i autentyczności. Jest dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Tym samym podlega ono ocenie tak, jak każdy inny dowód z dokumentu prywatnego. A ponieważ organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca), ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego - w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. - spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać. Wnioskodawca nie sprostał temu obowiązkowi.

Przede wszystkim nie ma racji wnioskodawca, że w okresie od 24 stycznia 1989 roku do dnia 31 sierpnia 1992 roku pracował on na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej, wymienionego załączniku nr 3 (...) pod poz. 1 rozporządzeniu z dnia 23 grudnia 1994 roku. Wnioskodawca nie był wówczas górnikiem, ale wykonywał prace wulkanizacyjne. Z ustaleń Sądu wynika przy tym, że wykonywał je także po zmianie angażu i przypisaniu mu stanowiska robotnika do prac ciężkich.

Należy w tym miejscu wskazać, że Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom świadka J. B., iż w ww. okresie zatrudnienia wnioskodawca obsługiwał także ciągnik. Świadek J. B. zeznał mianowicie, że pracował z wnioskodawcą od 1989 roku i wnioskodawca początkowo był wulkanizatorem, a następnie przeszedł do innego oddziału, ale w oddziale wulkanizacyjnym (...) był na usługach i wykonywał te same czynności, co wcześniej, to jest nadal wykonywał prace ciągnikowe oraz wulkanizacyjne. Zaprzeczył temu świadek A. K., który stwierdził, że wnioskodawca w okresie przed zatrudnieniem w oddziale (...) nie wykonywał prac ciągnikiem. Tak zeznał również wnioskodawca oraz to wynika z nazw stanowisk pracy przypisanych wówczas wnioskodawcy, to jest wulkanizatora i robotnika prac ciężkich. Natomiast co do zeznań świadka W. D., to należy wskazać, że nie wiedział on, w jakim okresie pracował z wnioskodawcą, twierdził jedynie, że wnioskodawca był wówczas wulkanizatorem, ale wykonywał także prace ciągnikowe. Należy więc przyjąć, że powyższe zeznania dotyczą okresu, w którym wnioskodawca przypisany już został do oddziału (...). Oceniając materiał dowodowy, należy także podkreślić, że z zeznań świadka A. K. wynika, na czym polegała praca wnioskodawcy w oddziale (...), kiedy wnioskodawca nie jeździł jeszcze ciągnikiem, a więc do dnia 31 sierpnia 1992 roku. Natomiast zeznania świadka odnośnie pracy wnioskodawcy po jego skierowaniu do tego oddziału były bardzo nieprecyzyjne. Świadek stwierdził, że wnioskodawca albo ciągał coś ciągnikiem, jak rury, czy konstrukcje przenośnikowe, albo pracował z ludźmi, np. pomagał przy zakładaniu konstrukcji, czy pomagał przy zakładaniu zestawów przenośnikowych. Zeznania świadka w tym zakresie nie pozwalają ustalić, dla jakich konkretnie oddziałów, w jakich okresach oraz jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał. Nadto świadek ten twierdził, że wnioskodawca ciągnikiem woził ludzi, czemu wnioskodawca przeczył.

Prace wnioskodawcy do dnia 31 sierpnia 1992 roku polegały na remontach starych przenośników taśmowych, w których wymieniana była taśma zużyta oraz wymianie uszkodzonych taśm w przenośnikach nowych. Przenośnik liczył kilka kilometrów, wnioskodawca pracował w różnej odległości od koparek i zwałowarek, a więc pracował na odkrywce. Wprawdzie zdarzało się, że pracownicy, w tym wnioskodawca, wymieniali taśmy na koparkach i zwałowarkach, jednakże było to – jak zeznał wnioskodawca - nie częściej, niż raz w tygodniu. Wnioskodawca nie pracował zatem w przodku bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku, ani przy innych pracach przodkowych, nie pracował przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. A tylko takie prace wymienione są w art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. Wbrew twierdzeniu wnioskodawcy zasadnie więc ZUS nie zakwalifikował tego okresu pracy wnioskodawcy do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym.

Następnym okresem spornym był okres od 1 września 1992 roku do 31 grudnia 2014 roku, kiedy to wnioskodawca obsługiwał ciągnik i przypisany był do oddziału (...). Należy bowiem podkreślić, czego nie zauważył pełnomocnik wnioskodawcy, wnosząc odwołanie już po tej dacie, że od dnia 1 stycznia 2015 roku wnioskodawca zmienił stanowisko pracy i wykonuje już inny rodzaj zatrudnienia.

Z ustaleń Sądu wynika, że wnioskodawca obsługując ciągnik kierowany był do różnych oddziałów, przy czym pracodawca nie posiada ewidencji, która pozwalałaby na ustalenie w jakich konkretnie okresach (z podaniem dat) wnioskodawca był kierowany do poszczególnych oddziałów. W tym zakresie Sąd poczynił ustalenia przede wszystkim w oparciu o zeznania wnioskodawcy. Z jedynym wyjątkiem, mianowicie zeznając na te okoliczności po raz pierwszy wnioskodawca stwierdził, że w oddziale (...) pracował przez 11 – 12 lat. Następnie zaś, zeznając uzupełniająco, twierdził, że 11 – 12 lat pracował w oddziale (...), ale przed jego połączeniem z innym oddziałem, a następnie po tym połączeniu pracował w nim jeszcze około 3 lat. Nie jest to możliwe zważywszy na dalsze zeznania wnioskodawcy oraz to, że okres od 1 września 1992 roku do 31 grudnia 2014 roku to 22 lata i 4 miesiące. Wnioskodawca stwierdził mianowicie zeznając po raz pierwszy, że po zaprzestaniu pracy dla oddziału (...), do którego kierowany już był z oddziału (...), następnie przez około 3 lata pracował dla oddziałów (...) i (...) oraz przez około 8-9 lat pracował dla oddziału (...). Nie jest więc możliwe, by w oddziale (...) przepracował łącznie około 15 lat.

Przede wszystkim podkreślić należy, że nie są pracami górniczymi w rozumieniu art. 50 c ust. 1 pkt 4 prace świadczone przez wnioskodawcę dla oddziałów:

- (...), (...), polegające na zawożeniu sprzętu do prac ziemnych w postaci łopat, zaciąganiu spawarki, agregatów oraz wykonywaniu przez wnioskodawcę prac ziemnych, to jest podsypywaniu ziemi łopataą celem ustawienia przenośnika w poziomie.

-(...)1 przy wykonywaniu placów remontowych do maszyn podstawowych oraz dróg technologicznych dla samochodów ciężarowych i dźwigów, polegające na przywożeniu z zaplecza płyt betonowych, hakówek, łopat, ciągnięciu ciągnikiem lin i sprzężarek oraz równaniu łopataą piasku pod płyty, wykonywaniu innych prac ziemnych i zapinaniu płyt hakówką.

Wnioskodawca, choć pracował w powyższych okresach na odkrywce, to jednak nie pracował wówczas ani przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, ani przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego. Nie pracował także przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych. Pojęcie bieżącej konserwacji wymaga bowiem, aby były to prace mające ścisły związek z konserwacją agregatów i urządzeń, ale nie wszystkich na odkrywce, ale jedynie o charakterze wydobywczym. Bieżąca konserwacja to prace bezpośrednio przy remontach i naprawach ww. sprzętu. Takich prac wnioskodawca nie wykonywał ani dla oddziałów (...), (...), ani (...).

To samo dotyczy pracy wnioskodawcy dla oddziału (...) od dnia 1 września 1992 roku, gdzie wnioskodawca wykonywał prace załadunkowe, wyładunkowe oraz transportowe (bo transportem jest także ciągnięcie, czy przeciągnięcie, o którym zeznaje wnioskodawca oraz świadkowie) ciągnikiem oraz pomoc brygadzie wulkanizacyjnej. Nie były to przecież prace przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, ani przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego. Nie były to również prace polegające na bieżącej konserwacji sprzętu wydobywczego, bo sprzętem takim nie jest przenośnik taśmowy, transportujący nadkład czy urobek, a wnioskodawca co najwyżej raz w tygodniu naprawiał tę część przenośnika, która była częścią koparki. Pozostałe przenośniki, a więc urządzenia transportujące, znajdowały się w oddaleniu nawet kilku kilometrów od koparki, czy zwałowarki.

Należy podkreślić, że z materiału dowodowego sprawy nie wynika przy tym, ile godzin wnioskodawca zajmował się wyłącznie pracami wulkanizacyjnymi z brygadą, to jest ile godzin nie obsługiwał ciągnika. Wnioskodawca twierdził, że przyjazd i odjazd z miejsca pracy zajmował mu łącznie ok. 45 minut, a następnie prace ciągnikowe w oddziale (...) zajmowały mu około 2 godzin. Z tego wynika, że prace wulkanizacyjne z brygadą wnioskodawca wykonywał przez ponad 4 godziny. Nawet przyjmując te zeznania za wiarygodne i uznając, że ten okres zatrudnienia to jednak praca górnicza, o której mowa w art. 50 c ust. 1, nie jest on wystarczający, by uzupełnić okres pracy górniczej do wymaganych 25 lat. Było to, wedle zeznań wnioskodawcy, 11 - 12 lat. Mając na uwadze, że nie wynika z materiału dowodowego, jak długi był to konkretnie okres, przyjąć należy, że było to co najwyżej 11 lat. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy górniczej okres od 24 stycznia 1989 roku do 30 listopada 1991 roku. Nawet zatem doliczenie do niego zatrudnienia w ilości 11 lat w oddziale (...) oraz zaliczenie okresu od 1 grudnia 1991 roku do 31 sierpnia 1992 roku i okresu od 1 stycznia 2015 roku, nie wpłynie na uzupełnienie pracy górniczej do wymaganego przez przepisy ustawy dla nabycia przez wnioskodawcę żadanego prawa. Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że od dnia 1 stycznia 2015 roku wnioskodawca wykonuje remonty koparek i zwałowarek i, jak wynika z jego zeznań, są to remonty planowe. Urządzenia te są wyłączone, remont urządzenia trwa około pół roku, a więc musi być ono przesunięte na bezpieczną, zgodnie z zasadami bhp odległość. Nie są to więc prace przy bieżącej konserwacji. Kwalifikacja pracy wnioskodawcy przez pracodawcę zgodnie z zawiadomieniem wykonywania pracy górniczej nie została więc dokonana prawidłowo.

Wnioskodawca nie spełnił zatem warunków niezbędnych do przyznania emerytury górniczej.

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.